

RENESSANCE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

RENESSANCE

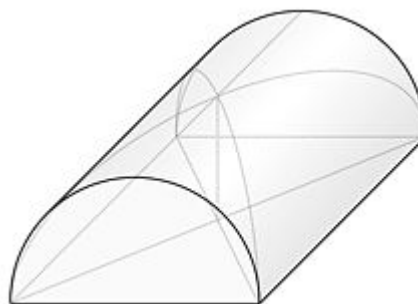
Renesance znamená *znovuzrození římské antiky*, ne však v pouhém kopírování. Středem této kultury se stal člověk a jeho život na zemi. Nastoupil rozum a zkoumání přírodních zákonitostí.

Umění renesance se zrodilo na počátku **15. století v italském** městském státě **Florencii**. Tentokrát přišli s novým uměleckým názorem architekti a sochaři – **Ghiberti** a **Bruneleschi**. V soutěžním návrhu na výzdobu dveří florentského *baptistéria* (křestního chrámu) ohromili živým zpodobením postav a vyjádřením prostoru.

Stavitelství opustilo složité gotické půdorysy a klenby a vrátilo se k jednoduchost. Podélný půdorys doplnily chrámy řešené centrálně, tj. kolem středu. Vodorovné římsy a kolmé pilíře tvoří rovnováhu, stěny staveb jsou členěny **pilastry** (obdélné výstupky členící stěnu) a polosloupky zapuštěnými do zdí. Jednotlivá patra, otevřená do nádvoří paláců a zámků jsou opatřena **lodžiami**, totiž ochozy s ozdobnými **arkádami** (otevřené chodby s oblouky) na štíhlých sloupcích. V chrámech zmizely lomené oblouky a složitá žebrová klenba byla opět nahrazena **klenbou valenou**. Také okna a dveře jsou obloukovitě překlenuty.

Italští **malíři** dovedli k technické dokonalosti **fresku** – malování do mokré omítky. Vrcholnou ukázkou je **Michelangelův Poslední soud** (na čelní stěně) a biblické výjevy (na stropě) **Sixtinské Kaple v Římě**.

David

Mojžíš

Pieta

Sixtinská kaple – Biblické výjevy (strop)

Poslední soud (čelní strana)

Renesanční malíři tvořili i závěsné obrazy. Postupně si osvojovali **malbu olejovými** barvami na plátně. K nejznámějším obrazům renesance náleží *Mona Lisa*, dílo **Leonarda da Vinci** – vědce, umělce i stavitele v jedné osobě.

Další z trojlístku nejvýznamnějších umělců renesanční Itálie je **Raffael Santi**, malíř fresek a četných obrazů Madon. Na sklonku renesance vynikli tři malíři z Benátek: **Tizian**, **Veronese** a **Tintoretto**. Jejich obrazy najdeme i v našich galeriích v Praze, Bratislavě, Kroměříži.

Raffael: Sixtinská Madonna

Tizian: Autoportrét

Veronese: Svatba v Káně galilejské

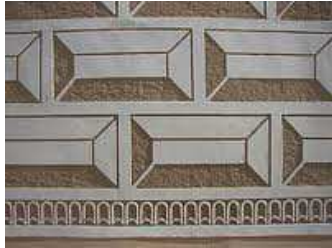
Tintoretto: Ráj (největší olejomalba)

Autoportrét

Renesanční šlechta již nežila na hradech, ale stavěla si pohodlné **zámky** v blízkosti měst. Takové známe z **Litomyšle**, z moravských Bučovic a jiných měst. Pro českou renesanční architekturu jsou příznačná podloubí a kresebné členění fasád napodobující kamenné kvádry tzv. **psaníčka**.

V zahradách, které zámky obklopovaly, stávaly **letohrádky**. V zahradě Pražského hradu stojí letohrádek královny Anny zvaný **Belveder**. Ve **fontáně** (kašně) před letohrádkem prý uslyšíme všechny pražské zvony, když si sedneme pod velkou bronzovou mísu a budeme naslouchat dopadající vodě.

Klenba je vodorovná samonosná stavební konstrukce, která se užívá na zakrytí nějakého prostoru. Podobně jako oblouk využívá toho, že váha klenby se přenáší na její podpory.

nejstarší valená klenba – sumerská

románská křížová klenba

gotická síťová klenba

TEST - RENESANČNÍ UMĚNÍ

Doplň text:

Umění renesance se zrodilo na počátku _____ století v _____.
Renesance znamená z . . . v . . . r . . . n í antiky, středem této kultury se stal č . o . . k

Stavitelství opustilo složité gotické půdorysy a klenby a vrátilo se k j . . n . . . ch . . . i.
Převládá horizontalismus – v . . . r . . . é linie. Stěny staveb jsou členěny **pilastry**.
Napiš, co to je: _____.

Jednotlivá patra paláců či zámků jsou opatřena **lodžiami** = _____,
která mají ozdobné **arkády** = _____ na štíhlých sloupcích.

Typické pro renesanci je **sgrafito**. *Vysvětli, co to je:* _____

Pro českou renesanční architekturu jsou příznačná podloubí a kresebné členění fasád napodobující kamenné kvádry tzv. **psaníčka**. *Uveď některá česká města s renesančními náměstími:* _____

Šlechta si stavěla v blízkosti měst. V zahradách stávaly **l . . . h y** –

nejznámější je v Praze, patřil královně Anně, nazývá se _____. Před ním stojí **fontána** = _____

Výtvarní umělci studují lidské a zvířecí anatomie. *Vyjmenuj některé z nich:* _____

Novým prvkem je **p . r . . . k . . va**. Z technik se zdokonalila **freska** - _____

_____ Zrodila se **o . . j . . . l . a**. (Kdo je zakladatelem?)

Malíři tvořili i **z . . . s . . obrazy**. Mezi malířské žánry patří (*vysvětli*): portrétní tvorba -

_____, krajinářství - _____, zátiší - _____

V sochařství se rozvíjí **štuk** - _____

<i>Správně přiřaď:</i> Leonardo da Vinci	Poslední soud	socha
Michelangelo	David	freska
	Mona Lisa	olejomalba

Znáš další renesanční malíře (z Florencie, Benátek): _____

Odkazy k obrázkům a použitá literatura:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/61/Litomysl3.jpg/170px-Litomysl3.jpg>

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2d/StPetersDomePD.jpg/170px-StPetersDomePD.jpg>

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0e/Eckert10.jpg/220px-Eckert10.jpg>

<http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSOJdB9zER5xz9y51YvDx5FqHCG-fSsTzQv7VqooDowHt8XDR-eSw>

<http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS4v40rQZafEUB951ig5JbacBtn4SCxwSaJXok3KlkgZjC7RDvh>

http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQiKnMXyoRa4eUKfTd_Kulk-eCX4HJ9l-T4g82lM0PEBDOWHRcl

http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS_OU5Ws3rvPN0jX65YEKu5rPiH6KgNFW5S0Z_TDcjmePY3NbOZzw

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/aa/Architecture-pilasters.jpg/100px-Architecture-pilasters.jpg>

<http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTp3wBqkb45f3wd-v0haSy8Zy-fQBqVpsk8Qwaf4KL2PiqBkXC5>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/29/Barrel_vault-scheme.jpg/220px-Barrel_vault-scheme.jpg

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRKMQ1i-yW3Gr4FooNd45WnUBIYa3D_tRYnkiEAOgW9aI3GJU96

<http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSrLqJ9NBeL-4tZYIzty66A8K5RbvDHMdzHEL5vXMEQzHBtldohVw>

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQU8Uc-3g2_c6oVgsFqYYuMrjYKejvvq4l4b6ZVmOAVtVydPtLp

http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQaylSCsLyYHKvCL8Nj5u_JiY5hklBGJ_f85QN_V5H_iyIyOy--0_g

<http://t3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS0zQuQBi-1nrWliFg7Skhajpz-miGa33Ede1adA1WH8eY2v64L>

http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTBhvCpAYMQXot2f4jkTkgXg1d_TcQdNrQFmjW8sYbvdTn1AsA

<http://t3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQ1twelGjoPtqBv2mwhURgHr100ZXYbrxIrArKEbJ94OyjDuuLb>

<http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQCC8mV2ymuo7ByV6YOu7MOdANCHZU6vueJr6ax-UWNc8v1tahr>

<http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcR9EnqieQqyKOczZ-xqQNY6tJMWFJX5F3JaqIgmakOwq9NLtygjtQ>

<http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQBYNt2G9v5IgtXSU0Dl-a1StoLKqf7spjOmZ7nEOJbsQb1cChO>

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSxB6_IJ6JJ8KqjH2Nn7yvf1yzErMZSNjibEUfeKaV4IH9v1qcfFA

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTQCgsMdPdrk3ghPdJXtmlB5RjtO11hzh9a_nt7kP9atvGbCkbVXg

<http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQyEwZ6IS-ApyEn1U33oLXkhD-fMeiPsn9q6j4s-x-TrdWYge1Z>

http://t3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQxHpI8tpBcql6WTg_pHayWmxrCVT_HGtlKENVs-8K135ZBSQzkNg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/ea/Raffael_051.jpg/150px-Raffael_051.jpg
<http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSql4FjZoNbHXvC6j7uvIvZNMJwe1OM-kuv705bN0bBUgG0gI9t>
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2e/Paolo_Veronese_-_Die_Hochzeit_zu_Kana_-_ca1570.jpeg/220px-Paolo_Veronese_-_Die_Hochzeit_zu_Kana_-_ca1570.jpeg
http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQ6sFkyX-2XY8ncpZOahlG3eWsel6D2wW_1YeOMXsJ6XlN5tjMcWQ
<http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQVlvisgS3Peuz801BBEfUB8iRgBQU0UO294Fdb1qdtTaeH05QUQ>
<http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTvy9MHnZXWNcbmtesVYTJx06xKyQIE7HzEd5ssDPcB317nQtcYg>
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/74/Medinet_Habu_Divine_Adoratrice3.JPG/220px-Medinet_Habu_Divine_Adoratrice3.JPG
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/47/Visby-StNicolaus_09.jpg/220px-Visby-StNicolaus_09.jpg
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/ab/Roof.bosses.arp.jpg/220px-Roof.bosses.arp.jpg>
Výtvarník, Langerová Marie, Zhoř Igor, Mladá fronta, Praha 1988